
ISBN: 978-975-2482-59-3

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 21

Düşünce

Editör
Sezai Saraç

Kapak
Harun Tan

Düzeltili
Cihan Aldık

Mizanpaj
Nilgün Sönmez

1. BASKI

Nisan 2018
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları
Sertifika No. 34989
Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212.612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
İhlas Gazetecilik A.Ş.
Matbaa Sertifika No: 12227
Merkez Mah. 29 Ekim Cad.
İhlas Plaza No: 11 A/41
Yenibosna Bahçelievler / İstanbul
Tel: 212.454 37 11

Cemil Meriç'in Dünyası

Seçme Metinler

HAZIRLAYAN

MUSTAFA ARMAĞAN

KETEBE

Mustafa Armağan

Urfalı bir anne-babanın çocuğu olarak Cizre'de dünyaya geldi (1961).

Üniversiteye kadarki eğitim hayatını ilk yazı denemelerine başladığı Bursa'da tamamladı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 1985 yılında mezun olduktan sonra İÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde yüksek lisansa başladıysa da, yayıncılığın cazibesine kapılarak uzun yıllar İlim, Risale, İnsan, İz, Ağaç ve Etkileşim Yayınları'nda editör, yayın danışmanı ve yayın yönetmenliği görevlerinde bulundu. *İzlenim* dergisini yönetti.

Bugüne kadar 50 kitaba imza atan Armağan özellikle tarih yazıları ve kitaplarıyla geniş bir kitleye ulaşmayı başardı. Halen *Derin Tarih* dergisi genel yayın yönetmenliği ve KETEBE Yayıncılık'ta yöneticilik yapmakta, konferanslarının yanı sıra *Yeni Şafak*'ta haftalık tarih sohbetleri kaleme almaktadır.

Yaygın bir okur kitlesine ulaşan kitapları arasında şunlar sayılabilir:

Abdülhamid'in Kurtlarla Dansı, Ufukların Sultanı Fatih Sultan Mehmed, Küller Altında Yakın Tarih, Büyük Osmanlı Projesi, Avrupa'nın 50 Büyük Yalanı, Osmanlı: İnsanlığın Son Adası, Kâzım Karabekir'in Gözüyle Yakın Tarihimiz, Kızıl Pençe, Satılık İmparatorluk, Yavuz Sultan Selim, Âsım'ın Nesli, Ayasofya Entrikaları.

İçindekiler

Sunuş: Cemil Meriç'e Davet.....	9
Cemil Meriç'le Tanışma ve Vedalaşma.....	15
Cemil Meriç'i Anlamak.....	25
Cemil Meriç'e Kuş Bakışı.....	53

I

Benim Trajedim

Kelime.....	69
-------------	----

II

Tayfalar Geçidi

İki Düşman Kardeş: Marx ve Weber	95
İki Düşman Kardeş: Fikret ve Akif	97
Kendi Semasında Tek Yıldız.....	102
Bir Gurup ve Bir Tulû	123
Cevdet Paşa, Namık Kemal, Kemal'in Çocukları	127
En Emin Yol	130
Beşir Fuad: Şuuru Burkulan Aydın.....	144

Said Nursî	147
Kuğunun Son Şarkısı: Yahya Kemal	149
Nâzım [Hikmet]	152
Erol Güngör, Berke Vardar, Attila İlhan	154

III

Batı'nın Putları

Oryantalizm: Sömürgeciliğin Keşif Kolu	159
Türkoloji	171
Doğu Despotizmi	176
Yeni Bir İdeoloji: Sosyoloji	178
Kelimelerin Cangılında Soğukkanlı ve Aydınlık Olmak	180
Eski Bir Put: Terakki	185
Yunan Mucizesi	196
Çağın Dini Hümanizm	204

IV

Sırları Dökülen Ayna

Kitap	215
Dergi, Hür Tefekkürün Kalesi	217
Tercüme	219
Batının Yeniçerileri: “Genç Osmanlılar”	221
Gerici Kim?	227
Mehlika Sultan’a Âşık Yedi Genç	228
Hasbî Tefekkür	230
Paris’in Büyüsü	236
Osmanlı'nın Düşünceye Neden İhtiyacı Yoktu?	237

V

İki Dünya: İslam ve Hint

Avrupa İslâm'ı Tanımaz	243
Demokrasi ve İslâmiyet	245
İslâmiyet: Bütün İnsanlığa Hitap Eden Tek Dünya Görüşü	248
Hint ve İslam	250
Tanımlıyoruz Hind'i	253

VI

Roman ve Deneme

Romanın Romanı	259
Roman ve Deneme	270
Balzac	272

VII

Bu Ülkenin Macerası

“Kültür”den “İrfan”a	277
Sağ ile Sol	281
Bir Anonim Şirket	283
Neden Bir Dünya Görüşümüz Yok	285
Umrandan Uygarlığa	293
Şerif Mardin'e Mektup: Bu Ülkede Tefekkür Hâlâ Mümkün	297
Anarşi mi, Anomi mi?	299
Anayasa'da Dil Akademisi	302
Sonsöz	313
İndeks	316

Sunuş

Cemil Meriç'e davet

Cemil Meriç'in basılmış eserlerinden bir seçmeler kitabı hazırlamak daha önce aklımdan geçmiş miydi, hatırlamıyorum. Ne yalan söyleyeyim, benim gözüm, Ahmet Hamdi Tanpınar'daydı. Ta ki bir yayın kurulu toplantısında kendisine “tabiî olarak” babası Cemil Meriç'ten bir seçmeler kitabını hazırlamasını teklif ettiğim kızı Ümit Meriç hanımefendi teklifimi nazikçe reddedinceye kadar. Gerekçesi de, çocukluğundan beri iliğine kemiğine işlemiş bulunan ve içinde her daim haşır neşir olduğu babasının metinlerinden bir seçme yapmasının, onları şu önemli, bu değil türünden bir ayrıma tabi tutmasının mümkün olamayacağıydı. Bu yüzden bir başka yazara, benim gözdem olan Ahmet Hamdi Tanpınar'a talip olduğunu beyan etti. Nitekim Selma Ümit Karışman'la birlikte ince eleyip sık dokuyarak hazırladıkları *Ebediyetin Huzurunda Ahmet Hamdi Tanpınar* adlı kitap 2000 yılında Ufuk Kitapları tarafından basılmıştı¹.

Cemil Meriç'i neredeyse çocuk sayılabilecek bir yaştan itibaren okumakta olan birisi için bu makul gerekçeye karşı çıkmak, takdir edersiniz ki, pek kolay değildi. Bunun üzerine bir tür “becayış” yapmaya karar verdik: Ben Tanpınar'ı kendisinin mahir ellerine teslim edecektim, Ümit Hanım da, babası

1 Kitabın 2. baskısı 2006 yılında Etkileşim Yayınları tarafından yapılmıştır.